Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Violeta Chisilița)
Dosarul nr. 3a-1751/25 (2-23175993-02-3a-19052025)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

19 mai 2026 mun. Chişinău

Completul specializat în examinarea acţiunilor în contencios administrativ și în materie de insolvabilitate, reorganizare și dizolvare a persoanelor juridice din cadrul Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Centru

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Ghedrovici Nicolae şi Bostan Angela
Grefier Iaz Adelina

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de ***Agenția de Mediu*** asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 decembrie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Sigiliu-Lux” împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La 8 decembrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea deciziei de suspendare a examinării cererii din 29 august 2023 cu privire la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, materializată prin răspunsul Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 și obligarea Agenției de Mediu de a elibera SRL „Sigiliu-Lux”, avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, conform cererii înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” din 29 august 2023.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 29 august 2023 s-a adresat Agenției de Mediu cu cererea privind eliberarea Avizului al expertizei ecologice de

stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi” conform prevederilor Legii privind expertiza ecologică nr. 851/1996, iar la cererea au fost anexate toate documentele prevăzute de legislația în vigoare pentru emiterea Avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție prezentat.

A susținut că, la 28 septembrie 2023 de la Agenția de Mediu în adresa SRL „Sigiliu-Lux” a fost expediată scrisoarea nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023, prin care a fost oficializată decizia Agenției de Mediu privind suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” în temeiul art.81 alin.(l) din Codul administrativ.

Ulterior, la 27 octombrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a depus către Agenția de Mediu cererea prealabilă în procedura de contencios administrativ, prin care a solicitat anularea deciziei Agenției de Mediu de suspendare a examinării cererii înaintate a SRL „Sigiliu-Lux” și admiterea integrală a solicitărilor SRL „Sigiliu-Lux” privind emiterea Avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție solicitat.

A menționat că, la 9 noiembrie 2023 în adresa SRL „Sigiliu-Lux” a fost expediată scrisoarea Agenției de Mediu nr.05/118/2023, prin care a fost comunicată respingerea de către Agenția de Mediu a cererii prealabile înaintate de către SRL „Sigiliu-Lux”.

Consideră reclamanta că, acțiunile și deciziile adoptate de către Agenția de Mediu la solicitările înaintate ca neîntemeiate, efectuate cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și cu ignorarea situațiilor reale existente.

Entitatea juridică a precizat că, motivele invocate de Agenția de Mediu întru suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux”, nu corespund prevederilor legislației în vigoare, generale și speciale aplicabile cazului dat, precum și contravin situațiilor real existente, constituind de fapt refuz mascat în satisfacerea cerințelor legale ale societății.

SRL „Sigiliu-Lux” a invocat că, actul care urmează a fi emis de Agenția de Mediu, avizul al expertizei ecologice de stat, nicidecum în mod legal nu depinde de un alt act administrativ care urmează a fi emis de alt organ administrativ. Or, în cauza penală care a fost vizată nu trebuie să fie emis un oarecare act administrativ, care va genera posibilitatea emiterii actului Agenției de Mediu.

Reclamanta a evidențiat că, eventuală decizia care urmează a fi adoptată în rezultatul urmăririi penale pe cauza penală, la fel nicidecum nu constituie operațiunea preliminară la emiterea actului administrativ de către Agenția.

A punctat că, în cadrul cauzei penale nicidecum nu se constată și nu urmează a fi constatat oarecare raport juridic, care generează posibilitatea emiterii actului administrativ al Agenției.

La fel, actul administrativ care urmează a fi emis de Agenția de Mediu, și

anume, avizul expertizei ecologice de stat, nicidecum nu formează obiectul al examinării cauzei penale, iar în cadrul urmăririi penale în genere nu se examinează eliberarea avizului de către Agenția.

De asemenea, reclamanta a subliniat că, urmărirea penală pe cauza penală nr. ***** nicidecum nu constituie activitatea administrativă preliminară, care condiționează procedura eliberării avizului expertizei ecologice de stat, iar motivul efectuării urmăririi penale pe cauza penală vizată de către organul de urmărire penală pe anumite fapte, legate cu licitația din anul 2017, nicidecum nu poate constitui motivul legal pentru suspendarea examinării a actului administrativ care urmează a fi emis de către Agenția de Mediu a avizului expertizei ecologice de stat în privința zăcămîntului de nisip „Mereni".

Societatea reclamantă a notat că, din punct de vedere a legislației procesuale este de indicat că SRL „Sigiliu-Lux" sau conducerea acestei întreprinderi nicidecum nu a fost atrasă la răspunderea penală în cadrul efectuării urmăririi penale pe cauza penală nr.***** în acest sens nefiind existent nici un act sau document privind punerea sub învinuire sau cel puțin sub bănuială pe SRL „Sigiliu-Lux" sau conducerea acestei întreprinderi în cadrul urmăririi penale pe cauza penală indicată.

Mai mult, în acest context este de indicat că în conformitate cu principiul prezumpției nevinovăției, protejat și garantat de prevederile art.21 din Constituție, precum și art.8 din Codul de procedură penală, orice persoana se consideră nevinovată pînă cînd vinovăția acesteia nu a fost constatată de decizia judecătorească irevocabilă pe cauza penală, și respectiv drepturile acestei persoane în legătură cu acuzația nicidecum nu pot fi lezate pînă la constatarea vinovăției în baza deciziei judecătorești irevocabile pe cauza penală.

Suplimentar a opinat că, în cadrul urmăririi penale pe cauza penală nr. ***** nicidecum nu au fost adoptate oarecare restricții, decizii organului de urmărire penală sau instanțelor de judecată în baza adresării organelor de drept, care suspendă acțiunea sau valabilitatea actelor administrative existente la SRL „Sigiliu-Lux" a contractelor pentru folosirea sectoarelor de subsol sau actelor de confirmare a perimetrelor miniere. Or, anumite documente în acest sens la Agenția de Mediu lipsesc, nefiind limitată acțiunea sau valabilitatea actelor administrative existente, aceste au acțiunea și valabilitatea deplină, fiind obligatorii și executorii pentru toate persoanele, nefiind posibil de invocat vizarea acestora în cadrul oarecărei urmăririi penale pentru limitarea drepturilor anumitor persoane, inclusiv pentru oarecare suspendarea examinării a cererilor legale înaintate de aceste persoane la organe de stat în procedurile administrative.

A atras atenția SRL ,,Sigiliu-Lux" că, prin conținutul cererii înaintate de SRL „SigiliuLux" și din lista documentelor anexate la aceasta cererea, au fost prezentate toate documentele stipulate de lege pentru eliberarea avizului expertizei ecologice,

fapt confirmat și din textul răspunsului prezentat de Agenția de Mediu și din motivele expuse ale suspendării examinării, în cadrul examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” de către Agenția de Mediu nu au fost stabilite lipsa oarecăror documente prevăzute de lege sau incomplecitatea acestor documente. Aceste documente sunt valabile și nu sunt anulate. Nefiind stabilită lipsa documentelor expres stipulate de lege, Agenția de Mediu conform prevederilor legii nu este în drept de a înainta oarecare alte condiții față de SRL „Sigiliu-Lux” pentru eliberarea avizului.

Așadar, Agenția de Mediu nu este în drept de a aștepta sau de a solicita prezentarea oricăror alte documente de alte persoane. Or, conform prevederilor legii pentru eliberarea actului permisiv, la prezentarea tuturor documentelor stipulate expres de lege, Agenția de Mediu este obligată de a elibera act permisiv.

În plus a mai menționat că, prin textul oficial al răspunsului prezentat de Agenția de Mediu, în cadrul examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” nu a fost stabilit sau constatat că, cererea înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” este incompletă, sau nu a fost stabilită lipsa sau neanexarea la cererea a oare căror documente prevăzute de lege. Iar din alt punct de vedere, faptul că oarecare documente prezentate sunt chipurile atinse în oarecare mod în cadrul oarecărei anumite cauze penale, nu este stipulat expres în lege ca motiv sau condiția eliberării actului permisiv.

Nefiind existentă aceasta condiția pentru eliberarea actului permisiv, Agenția de Mediu nu a fost în drept de a înainta aceste condiții față de examinarea cererii agentului economic concret, la caz, a cererii SRL „Sigiliu-Lux” privind eliberarea avizului expertizei ecologice de stat.

Astfel, nu corespund realității și nu este întemeiat în mod legal motivul indicat de Agenția, că legalitatea încheierii contractului pentru folosirea sectorului de subsol al zăcămîntului de nisip „Mereni” nr.4 din 20 martie 2019 și a eliberării Actului de confirmarea a perimetrului minier nr.661 din 2 iulie 2020 depinde și urmează a fi stabilită în rezultatul urmăririi penale. Or, contractul pentru folosirea sectorului de subsol al zăcămîntului de nisip „Mereni” nr.4 din 20 martie 2019 a fost încheiat în rezultatul executării hotărârii judecătorești irevocabile, adoptate de Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2019 în cauza nr.3-396/18, în rezultatul examinării în procedura de contencios administrativ a acțiunii SRL „Sigiliu-Lux” înaintate față de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

De altfel, actul de confirmare a perimetrului minier nr.661 din 2 iulie 2020 a fost eliberat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale întru executarea hotărârii judecătorești irevocabile, adoptate de Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2020, în cauza nr.3-1309/20, în rezultatul examinării în procedura de contencios administrativ a acțiunii SRL „Sigiliu-Lux” împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale.

A mai atras atenția reclamanta că, fiind existente decizii judecătorești definitive și irevocabile privind eliberarea actelor administrative concrete indicate, obligatorii pentru executarea de către toate persoanele, nicidecum nu poate fi pusă sub îndoială sau atinsă în oarecare mod legalitatea eliberării acestor acte administrative specificate, legalitatea acestora fiind indiscutabilă și prezumată în mod legal conform prevederilor legislației în vigoare, nefiind nici existentă oarecare necesitatea a confirmării acestora în oarecare alt mod.

Cu referire la existența înregistrării drepturilor în privința bunului imobil cu nr. cadastral ***** menționat în scrisoarea Agenției de Mediu, societatea reclamanta a indicat că, acestea sunt oficial înregistrate după SRL „Sigiliu-Lux" conform datelor conținute în RBI, iar înregistrarea respectivă nicidecum nu este suspendată sau anulată în oarecare mod.

Conform legislației în vigoare, această înregistrare în registrul public în mod obligatoriu se prezumă ca legală pînă la anularea acesteia și nu poate fi pusă sub îndoială nici de organele de stat, nici de oarecare alte persoane.

Referitor la verificarea legalității dobîndirii acestor bunuri, s-a indicat că, dobândirea bunurilor de către SRL „Sigiliu-Lux" în rezultatul licitației din 9 iulie 2017, efectuate în cadrul procedurii de insolvabilitate SA „Anchir", documentele căruia sunt puse ca temeiul înregistrării respective în RBI, și care documentele suplimentar au fost prezentate concret Agenției de Mediu de la întreprindere, este de subliniat că rezultatele respective ale licitației din 9 iulie 2017, în cadrul procesului de insolvabilitate de asemenea au fost verificate conform prevederilor legii de către instanțe de judecată în baza procedurilor existente în cadrul procesului de insolvabilitate, fiind adoptate decizii judecătorești irevocabile în acest sens.

Prin urmare, în acest sens au fost adoptate încheierea din 28 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 28 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care au fost respinse contestațiile în privința licitației petrecute din 9 iulie 2017, astfel confirmând legalitatea petrecerii licitației.

A mai notat că, la 1 decembrie 2020 a fost adoptată încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central (instanța de insolvabilitate), prin care au fost respinse ultimele contestații în privința rezultatelor licitației din 9 iulie 2020, astfel confirmând legalitatea rezultatelor licitației respective.

Ulterior, încheierea a fost confirmată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2021, iar careva alte proceduri legale privind posibilitatea contestării rezultatelor licitației din 9 iulie 2017 în cadrul procesului de insolvabilitate nu există și nu sunt prevăzute de prevederile Legii insolvabilității.

Astfel, este de constatat că în mod legal există hotărâri judecătorești definitive și irevocabile privind respingerea tuturor contestațiilor înaintate împotriva licitației din 9 iulie 2017 conform prevederilor legislației în vigoare.

Respectiv, legalitatea petrecerii și a rezultatelor licitației din 9 iulie 2017 este confirmată prin hotărâri judecătorești irevocabile și nu poate fi pusă în mod legal sub îndoială de către Agenția de Mediu sau de oarecare alt organ administrativ. Hotărârile instanțelor de judecată irevocabile menționate supra sunt publicate oficial pe site-urile instanțelor judecătorești respective, astfel textul acestora fiind public și accesibil pentru verificarea.

În final, societatea reclamantă mai consideră că, decizia privind suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux" privind emiterea Avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni" și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi", emisă în contradicție cu prevederile legislației în vigoare și situațiilor real existente, fără examinarea și aprecierea în mod legal a tuturor documentelor, probelor și circumstanțelor real existente, constituind de fapt refuz mascat în satisfacerea cerințelor legale ale SRL „Sigiliu-Lux", în legătură cu ce fapt decizia respectivă urmează a fi anulată, cu adoptarea deciziei privind satisfacerea cerințelor înaintate ale SRL „Sigiliu-Lux" cu emiterea Avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni" și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi".

Prin referința depusă prin intrrmediul oficiului poștal, la 19 ianuarie 2024, Agenția de Mediu a solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 63-67)

<u>Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2024, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux" împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

S-a anulat decizia Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative și decizia 05/118/2023 din 9 noiembrie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile.

S-a obligat Agenția de Mediu să elibereze SRL „Sigiliu-Lux" avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni" și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi" conform cererii înaintate de SRL „Sigiliu-Lux" din 29 august 2023. (f.d. 93, 101-117)

<u>Testul de admisibilitate a apelului.</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 9 ianuarie 2025, Agenția de Mediu a declarat apel nemotivat asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2024. (f.d. 93)

În conformitate cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la

pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunţat public la 17 decembrie 2024, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă la 9 ianuarie 2025, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat de Agenția de Mediu a fost depus în interiorul termenului legal.

Conform art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărîrea motivată a fost notificată apelantei la 6 mai 2025, prin email (f.d. 118-120) iar motivarea apelului a fost depusă la 3 iunie 2025 (f.d. 124-128), adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.

În susținerea apelului, AGenția de Mediu a reiterat argumentele de fapt și de drept indicate în referință. A solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care pretențiile reclamantei să fie respinse integral.

A invocat Agenția de Mediu că, instanța de fond a interpretat și aplicat eronat prevederile art. 81 alin. (1) din Codul administrativ referitoare la suspendarea procedurii administrative.

În opinia apelantei, emiterea avizului expertizei ecologice de stat depindea de clarificarea unor raporturi juridice care făceau obiectul unei proceduri judiciare penale pendinte, motiv pentru care suspendarea procedurii administrative era legală și întemeiată.

Apelanta a relevat că, potrivit informațiilor furnizate de PCCOCS, în cadrul cauzei penale nr. ***** erau investigate acțiuni pretins ilegale ale factorilor de decizie ai SRL „Sigiliu-Lux”, inclusiv legalitatea obținerii dreptului de folosință și exploatare a suprafeței miniere.

Totodată, a relatat că, era verificată legalitatea actului de confirmare a perimetrului minier nr. 661 din 2 iulie 2020, document necesar pentru examinarea proiectului privind exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni”.

Agenția de Mediu a afirmat că, nu putea elibera avizul solicitat până la finalizarea verificărilor referitoare la legalitatea drepturilor asupra terenului și a perimetrului minier. Or, actul administrativ solicitat se afla într-o dependență reală față de raporturile juridice cercetate în cadrul urmăririi penale, ceea ce justifica menținerea suspendării procedurii administrative.

În susținerea poziției sale, apelanta a invocat și faptul că, asupra imobilului cu

nr. cadastral 1018103.514 erau înscrise grevări ale drepturilor patrimoniale, iar dobândirea dreptului asupra terenului era cercetată de organul de urmărire penală. Aceste împrejurări ar fi creat neclarități privind situația juridică a terenului și ar fi împiedicat emiterea legală a actului permisiv.

De asemenea, Agenția de Mediu a specificat atribuțiile sale și obligația de a verifica drepturile deținătorilor de teren, confirmate prin documentele prevăzute de art. 20 din Codul funciar, precum și necesitatea prezentării actului perimetrului minier și a permisului de folosire a subsolului, conform Instrucțiunii aprobate prin Ordinul nr. 188/2002.

Apelanta a mai susținut că, instanța de fond nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a cercetat pe deplin starea de fapt, ignorând interdependența dintre procedura de eliberare a avizului și procedura penală aflată în desfășurare. În opinia sa, argumentele reclamantei reprezintă o interpretare eronată a normelor legale și nu justifică obligarea autorității să emită avizul expertizei ecologice de stat.

SRL ,,Sigiliu-Lux" nu și-a valorificat dreptul de a depune referință asupra cererii de apel.

Argumentele participanților la proces:

Fiind prezent în ședința instanței de apel reprezentantul Agenției de Mediu, Haheu-Ciobanu Mariana, în bază de procură, a susținut integral argumentele indicate în motivarea apelului, a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

Partea intimată SRL ,,Sigiliu-Lux", în şedinţa instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Audiind reprezentantul apelantei şi reprezentantul intimatei, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că, apelul declarat de Agenția de Mediu este întemeiat în parte, motiv din care urmează a fi admis din următoarele considerente.

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Conform art.219 alin. (1), (3) Cod administrativ, *instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să*

depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

În accepțiunea art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, *examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii - casează integral hotărîrea primei instanţe şi emite o nouă decizie.*

Prin prisma art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:*

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În accord cu art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CtEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43*).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu

prevederile art.225 Cod administrative și art. 239-241 ale Codului de procedură civilă, concluzionează că hotărârea instanţei de fond este adoptată cu aprecierea eronată a normelor materiale în coroborare cu circumstanţele faptice ale cauzei.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie de fapt.

Instanța de apel a constatat că, la 17 martie 2023, a fost emis Avizul de expertiză în domeniul securității industriale a documentației d eproiect pentru construcția-montarea OIP. (f.d. 13-17)

La fel, s-a elaborat Proiectul pentru: Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi (f.d. 18-23) și Proiectul de execuție (f.d. 27-28).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, seiul Rîșcani din 31 iulie 2020, s-a admis integral acțiunea depusă de SRL „Sigiliu-Lux”. S-a constatat nulitatea actului administrativ individual defavorabil materializat în răspunsul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 212/07 din 4 martie 2020, precum și refuzul în satisfacerea cererii prealabile exprimat prin răspunsul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 342/03 din 21 mai 2020. S-a constatat existența legală și dispunerea de către SRL „Sigiliu-Lux” a Actului de confirmare a perimetrului minier pentru exploatarea zăcământului de nisip „Mereni”, precum și existența SEL „Sigiliu-Lux” a drepturilor ce rezidă din existența Actului de confirmare a perimetrului minier pentru exploatarea zăcământului de nisip „Mereni”. **S-a obligat Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale să emită actul administrativ individual favorabil solicitat de SRL „Sigiliu-Lux” prin cererea din 9 ianuarie 2020 și anume Actul de confirmare a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale utile în privința zăcământului de nisip „Mereni”. (f.d. 41)**

La 2 iulie 2020, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale a eliberat act de confirmare a perimetrului minier SRL „Sigiliu-Lux”, Zăcământul de nisip „Mereni” situat la 4,0 km Sud-Est de stația feroviară Mereni, r-nul Anenii – Noi, pe malul stând al râului Bîc, cu suprafața de 26,35 ha, terenul de folosire pe perioada exploatării zăcământului. (f.d. 86)

La 29 august 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a înregistrat la Agenția de Mediu cererea nr. 98, prin care ***a solicitat emiterea avizului privind expertiza*** ecologică de stat. (f.d. 12)

Este cert că, prin răspunsul nr. 10/3153/2022 din 26 august 2022, la cererea nr. 46 din 10 august 2022 depusă de SRL „Sigiliu-Lux”, Agenția de Mediu în calitate de organ emitent a actelor permisive în domeniul mediului, **decide că nu este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului, dar este necesară eliberarea avizului expertizei ecologice pentru activitatea planificată „exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea**

carierei din raionul Anenii Noi.” (f.d. 24-26)

Extrasul din RBI denotă că, terenul cu nr. cadastral 1018103.514, din r-nul Anenii -Noi, com. Chirca, extravilan, pentru exploatări miniere, cu suprafața de 27,71 ha, cu 1,0 cotă-parte, aparține Republicii Moldova, **însă acest bun a fost transmis în folosință fără termen SRL „Sigiliu-Lux”, drept înregistrat la 13 decembrie 2017**. (f.d. 74)

Prin decizia Agenției de Mediu, materializată prin răspunsul nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023***, a fost suspendată procedura administrativă*** privind emiterea avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”. (f.d. 29-30)

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 27 octombrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Agenției de Mediu, materializată prin răspunsul nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative și emiterea avizului solicitat. (f.d. 31-34)

Prin decizia Agenției de Mediu, materializată prin răspunsul nr. 05/118/2023 din 9 noiembrie 2023, cererea prealabilă a fost respinsă ca inadmisibilă și neîntemeiată, fiind menținută decizia cu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative. (f.d. 35-37)

Iar, la 8 decembrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” s-a adresat cu prezența acțiune în instanța de judecată, solicitând anularea deciziei Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative cu obligarea Agenției de Mediu să elibereze SRL „Sigiliu-Lux” avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi” conform cererii înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” din 29 august 2023.

Admisibilitatea acțiunii.

Prevederi relevante ale Codului administrativ.

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare.

Reieșind din cerințele formulate, rezultă că, acțiunea reclamantei este una în

obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin. (2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii și avînd în vedere prevederile art.191 alin. (1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantă cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel statuează că, decizia de suspendare a examinării cererii din 29 august 2023 cu privire la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, materializată prin răspunsul Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023, constituie act administrativ individual defavorabil reclamantei.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, se atestă că anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, SRL „Sigiliu-Lux” a respectat procedura prealabilă.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” la 8 decembrie 2023, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cât și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

<u>Referitor la fondul acțiunii.</u>

Codul administrativ.

Articolul 224. *Hotărârile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).

Instanța de fond, prin hotărârea din 17 decembrie 2024, a conchis asupra temeiniciei acțiunii depuse de SRL „Sigiliu-Lux” și anulării deciziei Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative și decizia 05/118/2023 din 9 noiembrie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile, precum și cu obligarea Agenției de Mediu să elibereze SRL „Sigiliu-Lux” avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi” conform cererii înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” din 29 august 2023. (f.d. 93, 101-117)

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, apreciază hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2024, ca fiind neîntemeiată din considerentele ce succed.

LEGISLAȚIA PERNINENTĂ (în vigoare la data inițierii procedurii administrative – 29 august 2023).

Codul administrativ

Articolul 81. Suspendarea procedurii administrative

(1) În cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publica suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive.

(2) Dacă în cadrul unei proceduri administrative actul administrativ individual depinde de un act sau o operațiune a unui participant, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pentru un termen rezonabil. Suspendarea repetată se admite numai dacă are la bază un motiv care nu putea fi prevăzut la prima suspendare.

(3) Suspendarea se comunică participantului de către autoritatea publică/ persoana care conduce procedura.

(4) Pe perioada suspendării procedurii administrative termenul prevăzut la art. 60 alin. (1) nu curge.

Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 549/2018.

9. Agenția are următoarele atribuții principale:

1) în domeniul prevenirii poluării mediului:

a) asigură implementarea legislației naționale privind evaluarea strategică de mediu, evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private, privind expertiza ecologică de stat, monitorizează și raportează periodic Ministerului despre stadiul realizării acesteia, prezintă propuneri de modificare şi completare a legislației respective;

b) participă la procesul de armonizare treptată a legislaţiei naţionale cu legislaţia comunitară de mediu în domeniul prevenirii și controlului integrat al poluării și în domeniul controlului asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase, asigurînd ulterior implementarea legislației adoptate în domeniile respective;

c) implementează prevederile documentelor de politici și ale tratatelor internaționale de mediu la care Republica Moldova este parte în domeniul prevenirii poluării mediului, elaborează și prezintă Ministerului informații cu privire la realizarea acestora;

d) asigură implementarea procedurii de evaluare strategică de mediu, acordă consultări, examinează raportul privind evaluarea strategică de mediu, proiectele de planuri și programe de nivel local și național, inclusiv cele sectoriale și intersectoriale și prezintă Ministerului propuneri pentru avizul de mediu eliberat la aceste documente;

e) asigură implementarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului a activităților planificate privind construcţia de obiecte noi, extinderea, reconstrucţia, modernizarea, reprofilarea, planificarea construcțiilor și/sau a unor genuri noi de activitate privind dobîndirea sau utilizarea resurselor naturale, eliberează acordul de mediu, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acestuia;

f) efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcţia, extinderea, reconstrucţia, reutilarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea şi lichidarea obiectelor, care nu au fost supuse evaluării impactului asupra mediului și eliberează avizul expertizei ecologice, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acestuia;

g) aprobă planurile de măsuri elaborate de operatorii economici în vederea reducerii poluării mediului înconjurător;

h) participă la instituirea procedurii de emitere a autorizației integrate de mediu;

i) asigură inventarierea periodică a instalațiilor care cad sub incidența schemei autorizației integrate de mediu;

j) examinează cazurile de avarii şi situaţiile ecologice excepţionale;

k) administrează la nivel național Registrul poluanților emiși și transferați;

l) efectuează inventarierea, paşaportizarea și monitoringul surselor de poluare a mediului;

m) asigură realizarea inventarelor de emisii industriale.

8) alte atribuţii ce reies din funcțiile de bază:

e) asigură funcţionalitatea ghişeului unic de eliberare a actelor permisive, întocmeşte, actualizează şi menţine registrul actelor permisive și registrul titularilor actelor permisive;

f) **efectuează expertiza ecologică de stat** a documentației de proiect pentru construcţia, extinderea, reconstrucţia, reutilarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea şi lichidarea obiectelor, care nu au fost supuse evaluării impactului asupra mediului și **eliberează avizul expertizei ecologice, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acestuia**.

Anexa nr. 1 la Instrucțiunea despr eordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat, aprobată prin ordinul Ministerului Ecologiei Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. OMECDT188/2022 din 10 septembrie 2002

Punctul 7.2. Documentele necesare pentru obiectele de exploatare a zăcămintelor de substanţe utile, care trebuie să fie anexate: actul perimetrului minier cu permisul de folosire a subsolului pentru exploatarea zăcămintelor de substanţe utile; proiectul de exploatare a zăcămintelor; proiectul de recultivare a carierei; raportul despre prospecţiunile geologice şi pedologice; procesul-verbal despre aprobarea rezervelor de substanţe utile; proiectele de exploatare şi recultivare se prezintă cu avizul expertizei tehnico-miniere a Departamentului Standardizare şi Metrologie.

Completul judiciar menționează că, rațiunea reglementării instituției suspendării procedurii administrative constă în evitarea adoptării unui act administrativ individual înainte de clarificarea unui act, a unei operațiuni preliminare ori a unui raport juridic de care soluționarea cererii depinde în mod real și nemijlocit.

Prin urmare, simpla existență a unei alte proceduri administrative sau judiciare nu este suficientă pentru aplicarea art. 81 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică fiind obligată să identifice concret raportul de dependență dintre obiectul procedurii pendinte și actul administrativ ce urmează a fi emis.

Suspendarea procedurii nu poate fi dispusă în baza unor presupuneri generale, a unor neclarități nedeterminate ori numai pentru faptul că anumite circumstanțe

conexe activității solicitantului sunt cercetate într-o cauză penală. Or, actul de suspendare trebuie să indice în mod concret actul, operațiunea preliminară sau raportul juridic a cărui constatare este indispensabilă pentru continuarea și finalizarea procedurii administrative.

În speță, decizia Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 nu identifică în mod suficient și concret un asemenea raport de dependență, iar informațiile comunicate de PCCOCS vizau, în principal, circumstanțe referitoare la exploatarea zăcămintelor în perioada anterioară perfectării actelor permisive, precum și acțiunile unor factori de decizie, fără a rezulta că actul de confirmare a perimetrului minier nr. 661 din 2 iulie 2020 ori contractul pentru folosirea sectorului de subsol ar fi fost suspendate, anulate sau lipsite de efecte juridice.

În aceste condiții, invocarea existenței cauzei penale, fără individualizarea raportului juridic determinant pentru soluționarea cererii din 29 august 2023, nu întrunește cerințele art. 81 alin. (1) din Codul administrativ și nu putea justifica suspendarea procedurii administrative pentru o perioadă nedeterminată.

Raportând cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul judiciar reține ca fiind stabilit cu certitudine faptul că, Agenția de Mediu nu a examinat fondul cererii nr. 98 din 29 august 2023 și nu a adoptat o soluție asupra întrunirii sau neîntrunirii condițiilor legale pentru eliberarea avizului expertizei ecologice de stat, deoarece este cert că, autoritatea publică s-a limitat la suspendarea procedurii administrative, fără a efectua și finaliza examinarea complexă a documentației de proiect în condițiile legislației speciale.

Ca urmare, actele contestate nu conțin o apreciere definitivă asupra conformității documentației prezentate cu normele de mediu, asupra oportunității și condițiilor de realizare a proiectului ori asupra existenței unor eventuale temeiuri de respingere a documentației. Or, nici decizia inițială, nici decizia adoptată în procedura prealabilă nu reprezintă o soluție pe fondul cererii de eliberare a avizului, ci exclusiv o măsură procedurală de suspendare a examinării acesteia.

Totodată, prin decizia privind suspendarea procedurii administrative, Agenția de Mediu nu a stabilit că, SRL „Sigiliu-Lux” întrunește toate condițiile materiale pentru obținerea unui aviz favorabil și nici nu a efectuat expertiza ecologică propriu-zisă asupra documentației de proiect.

Iar faptul că, autoritatea publică nu a formulat, până la momentul suspendării, obiecții privind caracterul complet al setului de documente nu echivalează cu examinarea complexă a documentației și nici cu constatarea automată a dreptului reclamantei la emiterea unui aviz cu conținut favorabil.

Completitudinea formală a cererii și a anexelor constituie o condiție pentru inițierea și desfășurarea examinării administrative, însă aceasta nu substituie evaluarea tehnică și ecologică pe care legea o atribuie experților ecologi de stat și în urma căreia avizul poate conține fie condițiile de realizare a documentației de

proiect, fie respingerea acesteia, dacă nu corespunde dispozițiilor legale și cerințelor de mediu.

La acest segment, instanța de apel apreciază ca neîntemeiată concluzia primei instanțe potrivit căreia ilegalitatea suspendării procedurii administrative ar determina, prin ea însăși, obligația Agenției de Mediu de a elibera avizul expertizei ecologice de stat solicitat de reclamantă. Or, anularea măsurii procedurale de suspendare înlătură impedimentul nelegal creat în desfășurarea procedurii, însă nu poate echivala cu soluționarea favorabilă, de către instanță, a fondului cererii administrative.

În sensul art.81 Codul administrativ, suspendarea procedurii administrative, este esențială pentru a asigura un proces corect și echitabil. Această măsură permite autorităților administrative să reevalueze informațiile, să adune dovezi suplimentare și să ofere părților implicate oportunitatea de a-și pregăti cazurile în mod corespunzător. Suspendarea temporară a procedurii administrative poate facilita comunicarea între părți și poate duce la soluții mai informate și mai bine fundamentate. Această prevedere oferă un cadru care promovează respectul pentru drepturile individuale și asigură transparența și eficiența în administrarea justiției administrative în Republica Moldova.

Autoritatea publică ar putea să suspende procedura administrativă în astfel de situații, și anume: asigurarea respectării procedurilor legale – suspendarea permite autorității publice să obțină toate informațiile și documentele necesare, pentru a lua o decizie corectă și legală; evitarea unei decizii premature sau eronate – suspendarea oferă timp suplimentar pentru a evalua toate aspectele relevante și pentru a lua o decizie informată și corectă; protejarea drepturilor părților implicate – suspendarea oferă părților interesate oportunitatea de așși pregăti cazurile și de a furniza orice informație suplimentare sau argumente relevante pentru luarea deciziei.

La caz, urmează de identificat și impactul negativ al nesuspendării procedurii administrative: neluarea în considerare a elementelor esențiale - fără suspendarea procedurii există riscul ca autoritatea publică să ia o decizie bazată pe informații incomplete sau incorecte, cea ce ar putea duce al o decizie incorectă; încălcarea drepturilor părților interesate și creșterea riscului de litigii ulterioare. Iar, în concluzie, suspendarea procedurii administrative, în situația în care actul administrativ depinde de un act sau o operațiune, este esențială pentru asigurarea integrității și legalității procesului administrativ și pentru protejarea drepturilor părților interesate.

Completul judiciar subliniază că, pentru admiterea unei acțiuni în obligare în forma solicitată de reclamantă, nu este suficientă numai constatarea ilegalității actului administrativ contestat de suspendare, deoarece art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, obligă autoritatea publică să emită actul administrativ

individual solicitat numai dacă revendicarea reclamantului privind emiterea acestuia este posibilă și este întemeiată, ceea ce presupune stabilirea faptului că toate condițiile legale pentru emiterea actului sunt îndeplinite, iar autoritatea nu mai dispune de aspecte de fapt, tehnice ori juridice care trebuie cercetate și apreciate în cadrul procedurii administrative. Or, în prezenta cauză, Agenția de Mediu nu a examinat fondul cererii nr. 98 din 29 august 2023 și nu a realizat expertiza complexă a documentației de proiect.

Pe cale de consecință, nu există o apreciere administrativă asupra tuturor condițiilor materiale necesare emiterii avizului și nici o soluție definitivă a autorității privind acceptarea sau respingerea documentației de proiect.

Aici se va remarca că, instanța de contencios administrativ exercită controlul judecătoresc asupra legalității activității administrative, însă nu poate prelua atribuțiile tehnice și administrative conferite prin lege Agenției de Mediu și experților ecologi de stat, iar stabilirea conformității documentației de proiect cu cerințele de mediu, formularea eventualelor condiții de realizare a proiectului și întocmirea avizului expertizei ecologice constituie competențe care trebuie exercitate, în primul rând, de autoritatea publică specializată.

În condițiile concrete ale cazului, prin obligarea directă a Agenției de Mediu să elibereze avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, fără ca autoritatea să fi examinat fondul cererii, instanța de fond a anticipat rezultatul unei proceduri administrative care nu fusese finalizată.

În această situație, remediul judiciar adecvat și proporțional constă în anularea deciziei de suspendare și obligarea Agenției de Mediu să reia și să examineze în fond cererea SRL „Sigiliu-Lux”, cu cercetarea completă a tuturor circumstanțelor și documentelor relevante, urmând să emită actul administrativ corespunzător rezultatului examinării, cu respectarea cadrului normativ aplicabil și a considerentelor ce urmează a fi supuse analizei în continuare.

Obligarea autorității să examineze și să soluționeze cererea nu presupune impunerea anticipată a unei soluții favorabile sau defavorabile.

Autoritatea urmează să adopte o decizie legală, motivată, bazată pe rezultatele examinării efective a documentației de proiect, fără a putea reitera suspendarea pentru aceleași motive declarate nelegale prin prezenta decizie.

Nu poate fi reținut raționamentul primei instanțe potrivit căruia, deoarece Agenția de Mediu nu a invocat lipsa documentelor prevăzute de lege, iar motivele suspendării au fost apreciate ca neîntemeiate, reclamanta ar avea în mod automat dreptul la eliberarea avizului solicitat. Or, lipsa obiecțiilor privind completitudinea formală a dosarului nu demonstrează conformitatea materială și tehnică a proiectului cu toate dispozițiile legale și cerințele de mediu.

De asemenea, suspendarea procedurii nu poate fi asimilată, sub aspectul consecințelor sale, unui refuz motivat adoptat după examinarea fondului, chiar dacă suspendarea a afectat dreptul reclamantei la soluționarea cererii într-un termen rezonabil, restabilirea legalității impunea reluarea procedurii și adoptarea unei soluții legale pe fond de către autoritatea competentă, iar nu emiterea avizului prin efectul direct al hotărârii judecătorești.

Prima instanță nu a stabilit ea însăși, în baza unei evaluări de specialitate, că documentația proiectului îndeplinește integral toate cerințele ecologice și tehnice și nici nu putea realiza o asemenea evaluare în locul experților ecologi de stat.

Astfel, nu era întrunită premisa necesară pentru obligarea autorității la emiterea nemijlocită a actului administrativ favorabil.

În condițiile speței, reieșind din dispozițiile art. 81 și 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond a apreciat corect ilegalitatea suspendării procedurii administrative, însă a aplicat pripit consecințele juridice ale acestei constatări. Or, anularea deciziilor contestate este justificată, deoarece Agenția de Mediu nu a demonstrat existența unei dependențe concrete și actuale între emiterea avizului și raporturile juridice cercetate în cauza penală.

Totuși, obligarea directă la eliberarea avizului este prematură, întrucât fondul cererii administrative nu a fost examinat de autoritatea competentă.

Finalmente, acțiunea urmează a fi admisă numai în partea anulării actelor contestate și obligării Agenției de Mediu să examineze în fond cererea reclamantei, iar pretenția privind obligarea nemijlocită la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În acest context, Completul judiciar subliniază că obligația Agenției de Mediu de a relua procedura administrativă nu poate fi înțeleasă ca o simplă obligație formală de reexaminare a cererii, ci presupune desfășurarea procedurii cu bună-credință, eficiență și într-un termen rezonabil, în vederea realizării efective a dreptului revendicat de solicitant. Autoritatea publică este ținută să evite formalismul excesiv și prelungirea nejustificată a procedurii, urmând să valorifice toate actele și informațiile deja acumulate în dosarul administrativ, să verifice integral documentația prezentată și să solicite completări ori clarificări numai în măsura în care acestea sunt prevăzute de lege și sunt realmente necesare pentru soluționarea cererii.

Prin urmare, dacă în urma evaluării documentației se constată că dosarul administrativ este suficient de complet și matur pentru soluționare, iar condițiile legale pentru emiterea actului administrativ individual favorabil sunt întrunite, autoritatea are obligația de a asigura realizarea efectivă a dreptului solicitantului prin emiterea actului corespunzător, fără instituirea unor impedimente procedurale suplimentare sau reluarea unor verificări lipsite de necesitate obiectivă. În același

timp, reexaminarea nu poate constitui un mijloc de perpetuare a situației de incertitudine juridică prin reiterarea acelorași motive de suspendare deja apreciate ca nelegale, ci trebuie să conducă, într-un termen rezonabil, la adoptarea unei soluții legale și motivate asupra cererii, fără ca instanța la această etapă să anticipeze această soluție .

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului consacră constant principiul potrivit căruia drepturile garantate trebuie să beneficieze de o protecție practică și efectivă, iar formalismul devine excesiv atunci când regulile și exigențele procedurale, în loc să servească securității juridice și bunei administrări, se transformă într-un obstacol în calea examinării efective a fondului unei pretenții. Această exigență rezultă, între altele, din raționamentul dezvoltat de Curtea Europeană în cauza Zubac c. Croației [MC] și reiterat în jurisprudența sa ulterioară.

Aceeași abordare rezultă din garanțiile constituționale ale protecției efective a persoanei în raporturile cu autoritățile publice. Articolul 20 din Constituție garantează satisfacția efectivă împotriva actelor care încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime, iar art. 53 consacră expres dreptul persoanei vătămate printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea unei cereri în termenul legal de a obține recunoașterea dreptului pretins. Aceste garanții, astfel cum sunt valorificate în jurisprudența Curții Constituționale, impun ca mecanismele procedurale instituite de lege să fie aplicate într-o manieră aptă să asigure protecția efectivă a dreptului, iar eventualele ingerințe sau limitări să nu afecteze însăși substanța acestuia.

Reinterînd, pe motivele analizate mai sus şi având în vedere faptul că, nu este necesară verficiarea suplimentară a cărorva dovezi, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a admite apelul depus de Agenția de Mediu, a casa integral hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Râșcani) din 17 decembrie 2024, şi a emite o decizie nouă, prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Sigiliu-Lux” urmează a fi admisă parțial, fiind anulată deciziei Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative și decizia 05/118/2023 din 9 noiembrie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile, cu obligarea Agenției de Mediu să examineze în fond cererea nr.98 din 29 august 2023 depusă de SRL „Sigiliu-Lux” privind emiterea Avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, ținând cont de raționamentele expuse în prezenta decizie, în rest, pretenția privind obligarea Agenției de Mediu la eliberarea nemijlocită a avizului expertizei ecologice de stat urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Aceasta întrucât, așa cum s-a arătat anterior, Agenția de Mediu nu a examinat fondul cererii nr. 98 din 29 august 2023 și nu a adoptat o soluție asupra întrunirii

condițiilor legale pentru eliberarea avizului, iar instanța de judecată la această etapă în condițiile concrete ale cauzei nu poate parcurge la obligarea autorității să emită actul administrativ solicitat de parte reclamantă. Anularea deciziei de suspendare determină obligația autorității de a relua și finaliza procedura administrativă prin emiterea actului administrativ în baza cererii reclamantei.

Pe cale de consecință, apreciind în ansamblu circumstanțele cauzei, probele administrate și argumentele părților, Completul judiciar conchide că prima instanță, deși a apreciat corect nelegalitatea suspendării procedurii administrative, a stabilit eronat consecințele juridice ale acestei constatări. În circumstanțele speței, restabilirea legalității impune anularea actelor contestate și obligarea Agenției de Mediu să reia procedura administrativă și să soluționeze efectiv cererea reclamantei, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil și cu considerentele prezentei decizii.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E:

Apelul declarat de „Agenția de Mediu, ***se admite***.

Se casează hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 decembrie 2024, ***și se emite o decizie nouă potrivit căreia***:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Sigiliu-Lux” împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ***se admite parțial***.

Se anulează decizia Agenției de Mediu nr. 10/996/2023 din 28 septembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative și decizia 05/118/2023 din 09 noiembrie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile.

Se obligă Agenția de Mediu să examineze în fond cererea nr.98 din 29.08.2023 depusă de SRL „Sigiliu-Lux” privind emiterea Avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, ținînd cont de raționamentele expuse în prezenta decizie.

În rest, pretențiile reclamantului se resping ca neîntemeiate.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Ghedrovici Nicolae

Bostan Angela